

'Avrupa'da meyve ağaçlarında yeni zararlı'

Автор(и): Боряна Катинава, Централна лаборатория по карантина на растенията

Дата: 18.04.2016 Брой: 4/2016

***Aromia bungii* (Falderman)**

Sistematik: Coleoptera, Cerambycidae

Sınıflandırma: EPPO A1 Listesinde yer almaktadır (EPPO üyesi ülkelerin topraklarında bulunmayan karantina zararlıları – Mayıs 2012) (EPPO, 2012).

Potansiyel Risk:

Türün bulunduğu ülkelerden Avrupa Topluluğu'na ahşap ambalaj malzemesi ithalatı ve hareketi, ülkemize giriş riskini artırmaktadır. Ayrıca, Bulgaristan'ın geliştiği ülkelerle benzer iklim özelliklerine sahip olması, bu türün yerleşmesi için uygun koşullar sağlamaktadır. Larvaların hem meyve veren

ağaçlarda hem de genç fidanlarda beslendiği tespit edilmiştir. Larvalar gövdede 2-3 yıl boyunca gelişir - bu biyolojik özellik, bu zararlının tespit edilmesini zorlaştırır.

EPPO'ya göre, türün Makaronezya'da (Kanarya Adaları, Azorlar, Madeira ve Yeşil Burun Adaları), Portekiz'de, Akdeniz bölgesinde (Fas, Cezayir, Tunus, İspanya, Fransa, İtalya, Slovenya, Hırvatistan, Arnavutluk, Yunanistan, Türkiye, Kıbrıs, Malta, İsrail) ve ayrıca Karadeniz'e (Bulgaristan, Romanya, Moldova, Ukrayna, Gürcistan) ve Hazar Denizi'ne (Azerbaycan ve Ermenistan) sınırı olan ülkelerde yerleşmesi oldukça muhtemeldir.

Konukçular:

Ana konukçular *Prunus* cinsine ait türlerdir, özellikle şeftali (*P. persica*) ve kayısı (*P. armeniaca*), ve daha az ölçüde erik (*P. domestica*) ve kiraz (*P. avium*). Nar (*Punica granatum*), ak kavak (*Populus alba*), Çin ak kavağı (*P. tomentosa*), zeytin (*Olea europaea*), Trabzon hurması (*Diospyros virginiana*), vb. de saldırıya uğrar.

Zarar:

A. bungii larvaları, kötü durumdaki yaşlı ağaçları veya bakteriyel veya fungal hastalıkları olanları tercih eder, ancak sağlıklı veya hafif hasarlı ağaçlara da saldırabilir. Beslenmeye nisan başı veya ortasında başlarlar, mayıs-haziran aylarında zirve yapar. Gövde ve daha büyük yan dallarda galeriler (17-22 cm uzunluğunda) açarlar. Ağaçların kabuğu altında ve diri odununda beslenmeyi tercih ederler, nadiren öz odununda beslenirler, bu da meyve üretiminin kaybına ve ağaçların zayıflamasına yol açar. Larvaların varlığını gösteren çok karakteristik semptomlar, gövdedeki nekrozlar ve ağaç etrafında biriken talaş ile birlikte büyük çıkış delikleridir.

Morfoloji:

Yumurtalar küçük, beyazımsı, 6-7 mm ölçülerindedir ve ağaçların kabuğundaki çatlaklara bırakılır. Dişiler genellikle yumurtalarını ağaç gövdesine, toprak yüzeyinden 30 cm yüksekliğe bırakır, ancak yumurtalar daha büyük ve daha küçük dallardaki çatlak ve yaralarda da bulunmuştur. Larvalar beyazdan sarımsıya kadar değişir. Daha ileri gelişim aşamalarında 38-50 mm boyuta ulaşırlar. Vücutları beyazımsı renktedir, ağız parçaları siyahtır, pronotum düzensiz simetrik ve kırmızımsı tonlardadır - bu spesifik özellik, türün tanımlanması sırasında kolayca tanınmasını sağlar. Pupa beyazımsıdır ve ağacın öz odununda bir "hücre" içinde bulunur. Erginler siyahtır, 23-40 mm uzunluğundadır, parlak elitralara ve kırmızı bir lekeye sahiptir (bazı formlar tamamen siyah olabilir). Böcekler, onları yırtıcılardan koruyan spesifik bir koku yayar.

Giriş Yolları:

Uzun mesafelerde, zararlı, *A. bungii*'nin tespit edildiği ülkelerden süs bitkileri, bonsai tipi tam bitkiler, ahşap ve ahşap ambalaj malzemesi ile taşınabilir. Asya'dan bitki materyali ithalatı, türün yayılmasının ana nedenidir - tür tam olarak bu şekilde ABD ve Birleşik Krallık'a giriş yapmıştır.

A. bungii'nin yalnızca kısa mesafeler uçabildiği, *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky 1853) gibi 560-2500 m aralığında olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, polifag olduğu için çok daha uzun mesafeler uçuşması da mümkündür. Yine de, türün uçuşla yayılması henüz doğrulanmamıştır.

Kontrol:

Zararlı, büyük miktarlardaki süs bitkilerinin görsel muayenesi sırasında tespit edilmesi oldukça zordur, ancak bazılarında bırakılmış yumurtalar veya larvaların beslenmesinden kaynaklanan kabuk çatlakları gözlemlenebilir. Ayrıca, bu bitkiler soğutmalı kamyonlarla taşınır, bu da zararlıyı daha az aktif hale getirir ve fark edilmesini daha da zorlaştırır.

Mücadele:

Aromia bungii ile mücadele zordur, çünkü larvalar hızla ağacın kabuğunun altına nüfuz eder, burada temaslı bitki koruma ürünlerinden etkilenemezler ve potansiyel yırtıcılardan korunurlar. Sistemik insektisitler ve neonikotinoidler uygulanabilir.

Diğer bir yöntem, ahşabın 56 derecede 30 dakika boyunca ısıtılma işlem görmesidir. Ancak, son çalışmalar bu önlemin %100 etkili olmadığını göstermektedir. Ahşabın iyonlaştırıcı olmayan radyasyon kullanılarak dezenfestasyonu önerilir (EPPO Standard PM 10/8 (1)).

En güvenilir önlem, bu zararlının bulunduğu bölgelerden Avrupa Birliği ülkelerine *Prunus* ve *Populus* cinslerine ait bitki ve bitki ürünlerinin girişinin yasaklanmasıdır. 2000/29/EC Direktifi Ek III'te bir ithalat yasağı bulunmaktadır, ancak bu yalnızca yapraklı *Prunus* spp. bitkileri için geçerlidir, oysa *Aromia bungii* vejetatif dormansi halindeki bitkilere de saldırabilir.

Zararlının tespiti durumunda, ağaçların imha edilmesi tavsiye edilir.

Doğal düşmanlar ve entomopatojenler veya *Steinernema carpocapsae* (del Martinez de Altube ve ark., 2007) gibi nematodlar kullanılabilir.